

รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5
Model for Developing Participatory Academic Administration of
Small Schools under Khon Kaen Primary Educational
Service Area Office 5

วุฒิพงษ์ ศรีจันทร์¹, ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ² และ กฤษณก ดวงชาตม³
Woothipong Srichantra¹, Chayakan Ruangsuwan² and Kritkanok Duangchathom³

Received: 21 February 2025; Revised: 13 March 2025; Accepted: 19 March 2025

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัด สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น การสร้างรูปแบบ และ ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5 เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 317 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัด ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล และ การมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา ผลการประเมินความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็น มีค่า 0.26 – 0.50 รูปแบบมีวิธีการในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาดูงาน ประกอบด้วย 4 โมดูล คือ การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา การมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล และการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้รูปแบบหลังการทดลองใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนทดลองใช้ ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สามารถนำรูปแบบไป

^{1 2 3} สาขาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม; Educational Management, Faculty of Education, Maha Sarakham Rajabhat University
Corresponding Author, E-mail: 659210200107@rmu.ac.th

ประยุกต์และพัฒนางานวิชาการร่วมกันได้ไปประยุกต์ใช้ในงาน การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล และการมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา; การบริหารงานวิชาการ; การมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of this research were to study the Elements, Indicators, Current conditions. Desirable Condition, Priority Needs Index, Model creation, and Trial Results Model for developing participatory academic administration of small schools Under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 5. It is research and development. The sample group was 317 director, teachers, and basic education school committees, Tool was the questionnaire with a Index of Item Objective Congruence ranged from 0.80 - 1.00, Reliability values include current condition 0.98, desired condition 0.95. , Semi-structured interviews, and evaluation form. Statistics used include mean, percentage, frequency, standard deviation. and Modified Priority Needs Index.

The results showed that the elements and indicators include participation in curriculum development, participation in organizing learning, participation in measurement and evaluation, and participation in educational supervision and suitability were at the highest level. The overall current condition is at a moderate level. Overall desirable conditions are at the highest level. And, Priority Needs Index has a value of 0.26 – 0.50. The model has a method of development, workshops and field trips, consisting of 4 modules, consisting of participation in organizing learning; Participation in educational supervision, Participation in measurement and evaluation, and Participation in curriculum development. Results of the assessment Propriety, Feasibility, and Utility at the highest level. The evaluation results after the trial used the model higher than before the trial. The results of this research were school administrators, teachers, and basic education school committees. Small elementary schools can apply the model and develop academic work together.

Keywords: Development Model; Academic Administration;
Small School Participation

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการอยู่ร่วมกันในสังคมโดยไม่ทำให้อื่นและตนเองได้รับผลกระทบ ซึ่งงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการพัฒนาสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา ตลอดจนการนำสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม วิจัยทางการศึกษา มาพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว ของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายเหตุที่ 12 กลยุทธ์การพัฒนา กลยุทธ์ที่ 1 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ มีความสามารถในการสื่อสาร มีด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พัฒนาหลักสูตรด้านวิชาการและด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี การปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ที่เอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารด้านการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 แนวทางการพัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อพัฒนา ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน การจัดทำระบบการทดสอบ การวัด และประเมินผล และการพัฒนานวัตกรรม เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนจำนวน 29,152 แห่ง และเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา จำนวน 15,327 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 52.57 ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในการแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจน ทำให้ไม่มีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 จากระบบการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา จากทุกภาคส่วนที่ยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม, 2566) โดยสอดคล้องกับ แผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี พ.ศ.2566-2570 กระทรวงศึกษาธิการ ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านอุปสรรค ข้อ 2. กระบวนการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายระดับชาติ บางส่วนล่าช้า ไม่ครบถ้วน ไม่สอดคล้องกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นข้อจำกัดในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2566) และสอดคล้องกับแผนพัฒนา

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนไม่เพียงพอ ถึงจะมีสัดส่วน รายจ่ายด้านการศึกษาสูง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรในวัยเรียนของพื้นที่บริการ 7 อำเภอ อำเภอชุมแพ อำเภอสีชมพู อำเภอหนองเรือ อำเภอภูเวียง อำเภอหนองนาคำ อำเภอเวียงเก่า และอำเภอภูผาม่าน มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 3,095 ตารางกิโลเมตร มีโรงเรียนทั้งหมด 256 โรงเรียน โดยแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2566-2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 160 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พื้นที่บริการของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นชุมชนขนาดเล็ก มีฐานะยากจน ทำให้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในด้านวิชาการเรื่องวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (Ordinary National Educational Test: O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (National Test : NT) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5, 2567)

จากสถานการณ์การบริหารงานวิชาการและการมีส่วนร่วมข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจการบริหารงานวิชาการและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองและชุมชน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข จึงศึกษา รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) เพื่อนำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาของผู้มีส่วนร่วมคือผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เน้นการสร้างพลังเครือข่าย ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัย แบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ประกอบด้วย

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร ผู้วิจัยดำเนินการใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสารองค์ประกอบ และตัวชี้วัด 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และ 3) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง คือ เอกสารที่ผ่านการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ของการวิจัยเชิงเอกสาร

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย ประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา 3) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล และ 4) สรุปผลการศึกษาและจัดทำองค์ประกอบและตัวชี้วัด

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ ได้แก่ วิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้หลักการวิเคราะห์เอกสาร และนำเสนอผลการศึกษาผ่านการสังเคราะห์ข้อมูล

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ประชากร คือ ผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 2) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 20 คน ครู 132 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา 165 คน ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยการจับสลากแบบสุ่มอย่างง่าย

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.98 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.95

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าอำนาจจำแนก (Discriminant Power) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มี Best Practice และ ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่มี Best Practice

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียน 3 แห่ง รวม 9 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดย 1) สัมภาษณ์เชิงลึก 2) สังเกตการดำเนินงาน และ 3) วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำผลบันทึกการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)e

3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัยด้านการบริหารการศึกษา 2 คน ผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ 3 คน และผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย คือ ร่างรูปแบบและแบบประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดำเนินการจัดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กมี 4 องค์ประกอบ 16 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร มี 4 ตัวชี้วัด ด้านการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ มี 4 ตัวชี้วัด ด้านการมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล มี 4 ตัวชี้วัด และ ด้านการมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษามี 4 ตัวชี้วัด โดยมีผลการประเมินความเหมาะสม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 1

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร	4.75	0.44	มากที่สุด
2. ด้านการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้	4.82	0.41	มากที่สุด
3. ด้านการมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล	4.71	0.47	มากที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา	4.79	0.43	มากที่สุด
รวม	4.77	0.44	มากที่สุด

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

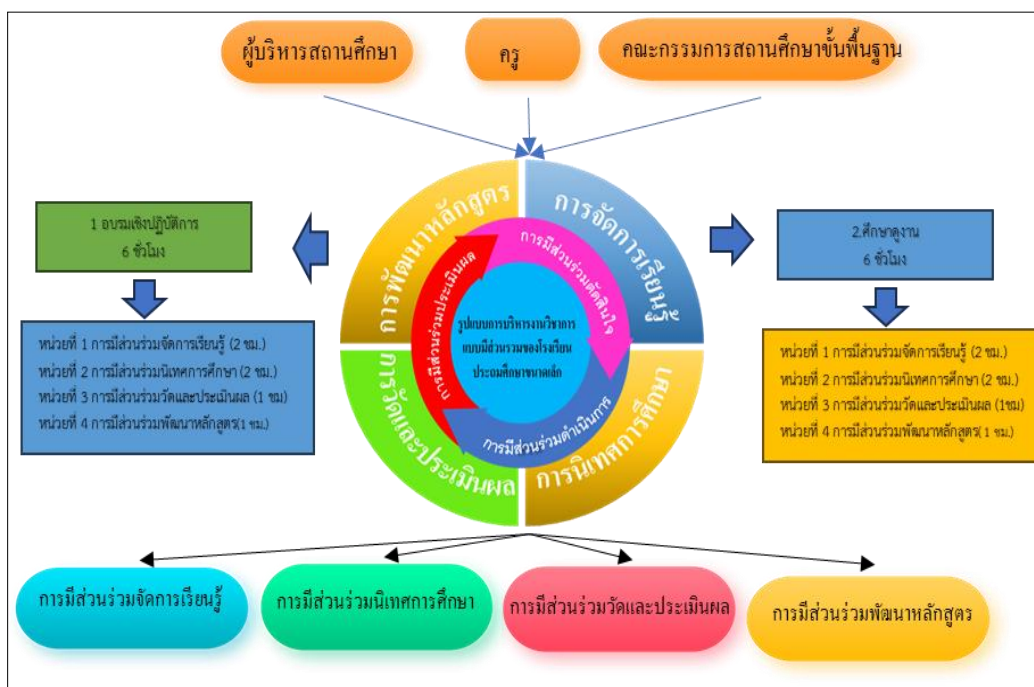
2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น มีค่า 0.26 – 0.50 โดยมีผลการประเมินสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ดังตารางที่ 2

การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร	3.77	0.71	มาก	4.75	0.24	มากที่สุด	0.26	4
2. การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้	3.23	0.67	ปานกลาง	4.85	0.15	มากที่สุด	0.50	1
3. การมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล	3.65	0.69	มาก	4.82	0.15	มากที่สุด	0.32	3

การบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI ^{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
4. การมีส่วนร่วมนิเทศ การศึกษา	3.33	0.69	ปาน กลาง	4.84	0.14	มากที่สุด	0.46	2
โดยรวม	3.50	0.69	ปาน กลาง	4.82	0.17	มากที่สุด	0.39	

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น
การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

3. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีวิธีการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน มี 4 Modules ในการพัฒนา ได้แก่ Modules 1 การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ Modules 2 การมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา Modules 3 การมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล และ Modules 4 การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5

ผลประเมินรูปแบบ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 ด้านความเป็นไปได้อีกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และด้านความมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76

4. ผลการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 3

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.
1. หลักการและเหตุผลมีความชัดเจน	4.78	0.44
2. วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	4.78	0.44
3. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมและอ่านเข้าใจง่าย	4.78	0.44
4. ลำดับการนำเสนอเนื้อหาเหมาะสม	4.67	0.50
5. กระบวนการพัฒนารูปแบบมีความชัดเจน	4.78	0.44
6. กิจกรรมมีความครอบคลุมในการพัฒนา	4.67	0.50
7. คู่มือใช้ง่าย สะดวก ในสถานการณ์จริง	4.67	0.50
8. การประเมินผลการใช้รูปแบบมีความชัดเจน	4.56	0.53
9. ความเหมาะสมของเกณฑ์ในการประเมินผล	4.67	0.50
10. ความเป็นประโยชน์สำหรับพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	4.89	0.33
รวม	4.72	0.46

ตารางที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ซึ่งผู้วิจัยได้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 4 องค์ประกอบและ 16 ตัวชี้วัด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา ซึ่งทั้งหมดได้รับการประเมินว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนัญญา วุฒินิชย์ (2565) ที่ระบุว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมช่วยยกระดับความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะใน

ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล อีชะพร (2560) ที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมสามารถส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยยังพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานวิชาการส่งผลให้เกิดกระบวนการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย อัจฉมา (2564) ซึ่งระบุว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชายขอบช่วยเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการบริหารงานวิชาการโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพ จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องการเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคลากรทางการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ตอบสนองต่อความต้องการของศตวรรษที่ 21

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็น มีค่า 0.26 – 0.50 แสดงให้เห็นว่ามีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องได้รับการพัฒนา ทั้งนี้เพราะการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมยังไม่ได้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและขาดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัชชัย อัจฉมา (2564) ซึ่งระบุว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนชายขอบจำเป็นต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมถึงแนวคิดของ ธัญญา วุฒินิชย์ (2565) ที่เสนอว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถของครูและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินดาวรรณ ประยูรรัตน์ (2565) ซึ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระพิมลเสนี และพบว่าความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในทุกระดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ซึ่งเน้นให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการบริหารงานวิชาการโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางหลัก

3. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีวิธีการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษา

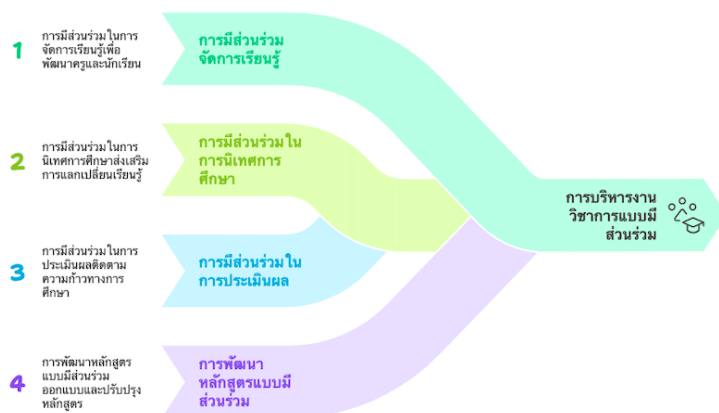
ดูงาน มี 4 Modules ในการพัฒนา ได้แก่ Modules 1 การมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ Modules 2 การมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา Modules 3 การมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล และ Modules 4 การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เพราะการพัฒนาในลักษณะนี้จะช่วยให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยลดช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ประสพสุข ศรีหงส์ทอง (2565) ซึ่งเสนอว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมต้องอาศัยกระบวนการโค้ชชิ่งทีมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน รวมถึงแนวคิดของทศพล ธิณะพร (2560) ที่ระบุว่าการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานของ สุดสายสุดา ฤทธิรงค์ (2565) ซึ่งเน้นว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รวมถึงแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2566) ซึ่งกำหนดแนวทางให้สถานศึกษาพัฒนาแนวทางบริหารงานวิชาการโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จากผลการศึกษาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของชาติ ทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

4. ผลการศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ความเป็นประโยชน์สำหรับพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก รองลงมา หลักการและเหตุผลมีความชัดเจนวัตถุประสงค์มีความชัดเจน ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมและอ่านเข้าใจง่าย กระบวนการพัฒนารูปแบบมีความชัดเจน ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินผลการใช้รูปแบบมีความชัดเจน ทั้งนี้เพราะการประเมินผลจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการติดตามผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งเป็นปัจจัยที่อาจทำให้ค่าคะแนนในด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญฐา วุฒิวนิชย์ (2565) ซึ่งระบุว่าการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสามารถช่วยยกระดับความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสพสุข ศรีหงส์ทอง (2565) ที่พบว่าการใช้กระบวนการโค้ชชิ่งทีมช่วยเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนผ่านการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม รวมถึงแนวทางของสุดสายสุดา ฤทธิรงค์ (2565) ที่เน้นว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสามารถพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีนัยสำคัญ ในด้านความสอดคล้องกับแผนพัฒนาและนโยบายด้านการศึกษาระดับชาติ พบว่าผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 – 2570 (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ซึ่งเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารงานวิชาการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570 ของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กผ่านกระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ดังนั้น ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผู้วิจัยได้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูล โดยอ้างอิงแนวคิดทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management Theory) และแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งเน้นความร่วมมือระหว่างบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ การศึกษายังมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผลการวิจัยสะท้อนถึงองค์ความรู้ใหม่ว่า การวิจัยให้องค์ความรู้ใหม่ คือ รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสามารถนำเสนอผ่านโมเดลที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน กล่าวคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการพัฒนาครูและนักเรียน การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร การมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ และสุดท้าย การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์บริบทของโรงเรียนจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น ผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพสรุปองค์ความรู้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภาพสรุปองค์ความรู้

รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก มีแนวทางการนำไปใช้ในโรงเรียนขนาดเล็กควรเน้นการสร้างวัฒนธรรมแห่งการมีส่วนร่วมผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การส่งเสริมการทำงานแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการออกแบบกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย อย่างไรก็ตาม การนำโมเดลนี้ไปใช้จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทเฉพาะของแต่ละโรงเรียน และมีการติดตามผลในระยะยาวเพื่อประเมินความยั่งยืนของแนวทางที่พัฒนา

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กมีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมวัดและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมนิเทศการศึกษา ซึ่งแต่ละด้านมีตัวชี้วัดที่ชัดเจน รวม 16 ตัวชี้วัด ทั้งนี้ การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพอาศัยกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงาน โดยมี 4 Modules ในการพัฒนา ซึ่งผลการทดลองใช้รูปแบบดังกล่าวพบว่ามีระดับความเหมาะสมและประสิทธิผลในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ความต้องการจำเป็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กยังชี้ให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการในอนาคต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา ควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมไปบรรจุเป็นนโยบายระดับชาติ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร นักเรียน และชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยสนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการและศึกษาดูงานให้แก่ผู้บริหารและครู เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการเรียนรู้

1.3 ระดับประเทศ กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้โรงเรียนขนาดเล็กทั่วประเทศนำแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก ควรนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมไปปรับใช้ในบริบทของโรงเรียนตนเอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2.2 หน่วยงานด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ควรจัดโครงการอบรมและพัฒนา ศักยภาพผู้บริหารและครู โดยใช้ Modules ทั้ง 4 ด้าน เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และทักษะ ด้านการบริหารงานวิชาการ

2.3 การศึกษาต่อไปในระดับประเทศ ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำไปสู่การพัฒนานโยบายที่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั่วประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- จินดาวรรณ ประยูรรัตน์. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียน พระพิมลเสนี (พร้อม หงสกุล). *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 8(3), 562-573.
- ทศพล อีชะพร. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนใน เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดอุทัยธานี. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*, 12(1), 329-342.
- ธัญญา วุฒิวิชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับ ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเทศบาลวัด ท่าสะท้อน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารปัญญา*, 29(3), 87-100.
- ธวัชชัย อจมาก. (2564). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนชายขอบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา*, 8(2), 381-394.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประสพสุข ศรีหงส์ทอง. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ กระบวนการโค้ชชิ่งทีมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนโนนสะอาดราษฎร์อำนวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและ วิชาการ*, 2(6), 35-58.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. (2567). *แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวน ปังบประมาณ พ.ศ. 2567)*. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570*. ม.ป.ท.: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566-2570 กระทรวงศึกษาธิการ*. ม.ป.ท.: สำนักนิติการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม. (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สุดสายสุดา ฤทธิรงค์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารบัณฑิตศึกษาขอนแก่น*, 9(3), 136-156.
- สุปรียา วิจิต, พงษ์ธร สิงห์พันธ์ และนเรศ ชันธะรี. (2566). รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(2), 607-618.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.